

אמירה לנכרי בשבת

1. רמב"ן שמות (פרשת בא) פרק יב פסוק טז

(טז) כל מלאכה לא יעשה בהם - פירש רש"י אפילו על ידי אחרים. ולא הבינותי זה, שאם האחרים האלו ישראל, הם עצמן מוזהרין עליה, ואין אני מוזהר במלאכתי שלא תעשה על ידו, אלא שאם מטעה אותו באסור, מוזהר עליה משום ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט יד), בין במלאכתו בין במלאכת העושה עצמו. ואם אחרים הללו גוים, אין אנו מוזהרים בתורה על מלאכה של גוי כלל לא ביום טוב ולא בשבת, אלא שיש בה שבות מדבריהם עם האמירה שלנו, כמו שאמרו אמירה לגוי שבות (שבת קנ א), וזה דבר מבואר בגמרא:

אבל מצאתי במכילתא (כאן) כל מלאכה לא יעשה בהם, לא תעשה אתה, ולא יעשה חברך, ולא יעשה גוי מלאכתך. אתה אומר לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך, או לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה גוי מלאכתך, תלמוד לומר ששת ימים תעשה מלאכה (ויקרא כג ג), הא לא תעשה אתה ולא יעשה חברך אבל יעשה גוי מלאכתך. דברי ר' יאשיהו. ור' יונתן אומר אינו צריך, והלא כבר נאמר (להלן כ ט) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, והרי דברים קל וחומר, ומה שבת חמורה אין אתה מוזהר על מלאכת הגוי כמלאכתך וכו'. ע"כ בברייתא זו. ובודאי היא אסמכתא בעלמא שבאו לאסור מדבריהם אמירה במלאכת שלנו, וסמכו אותה למקרא הזה, אבל במלאכת הגוי בשלו מותר.

2. רש"י מסכת עבודה זרה דף טו עמוד א

אבל על השבת לא נצטוו בני נח ומה שאסור לישראל לומר לעובד כוכבים עשה לי כך זהו משום **ממצוא חפצך דבר דבר** (ישעיהו נח) דבור אסור.

3. רמב"ם הלכות שבת פרק ו הלכה א

אסור לומר לגוי לעשות לנו מלאכה בשבת אף על פי שאינו מצווה על השבת ואף על פי שאמר לו מקודם השבת ואף על פי שאינו צריך לאותה מלאכה אלא לאחר השבת, ודבר זה אסור מדברי סופרים כדי שלא תהיה שבת קלה בעיניהן ויבואו לעשות בעצמן.

4. קובץ שעורים ביצה אות מט

ונראה דבאמירה לנכרי יש שני איסורין: א) דמדרבנן יש שליחות לנכרי לחומרא, והמלאכה שעושה הנכרי, נחשבת על הישראל מטעם שליחות, ומה"ט, אפילו אמר לנכרי בחול שיעשה לו מלאכה בשבת, ג"כ אסור, ב) האמירה עצמה אסורה, ומשום"א אם יצוה לנכרי בשבת שיעשה לו מלאכה בחול, ג"כ אסור, ואם מצווה בשבת לעשות בשבת, יש בזה שני איסורין.

5. בית יוסף אורח חיים סימן שז

ה כתב הרמב"ם שאמירה לגוי מותרת בשבות דרבנן וכו'. בפרק ו' (ה' ט - י) וזה לשונו דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לגוי לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל לגוי בשבת לעלות באילן וכו'.

וכתב הרב המגיד זה מוסכם מהגאונים שדוחין שבות דשבות לגבי אמירה לגוי במכשירי מילה אף על פי שאין דוחין את השבת ולמדו כן ממה שאמר בפרק הדר (עירובין סז): שמוותר לומר לגוי להביא חמין (לגוי) [לתינוק] דרך מבוי שאינו מעורב ומכאן למד רבינו לכל המצות ויש חולקים ואומרים דמילה שאני דניתנה שבת לידחות אצלה אבל בשאר מצות אסור וכן סוברים שאינו מותר אלא במקום חולי גמור עכ"ל וגם הר"ן כתב שתי סברות אלו בסוף פרק ר' אליעזר דמילה (נו. ד"ה אבל). וכתוב עוד שם בשם ראבי"ה (שם ד"ה ואומר אני) דאמירה לגוי בדאורייתא נמי לא אסירא אלא בדבר שאי אפשר למצוא תקנה על ידי ישראל לעשותו כגון להחם חמין אבל אם אפשר לעשותו כגון ברשות הרבים דיכול להביא על ידי מחיצות בני אדם שרי אמירה לגוי והיכא דאיכא למימר דילמא אתי לאיחלופי ברשות הרבים אסור אמירה לגוי אפילו באיסור דרבנן ואפילו לדבר מצוה כדאמרינן גבי ינוקא דאשתפוך חמימי (עירובין סז): עכ"ל.

והא דהתיר בדבר שאפשר למצוא תקנה על ידי ישראל לעשותו וכו' אפשר דלא התיר אלא לדבר מצוה דוקא אבל שלא לדבר מצוה לא. ומכל מקום אין דבריו מובנים לי שכתב והיכא דאיכא למימר דילמא אתי לאיחלופי ברשות הרבים אסור אמירה לגוי וכו' שזה סותר מה שכתב קודם לכן בסמוך שאם אפשר לעשותו כגון ברשות הרבים דיכול להביא על ידי מחיצות בני אדם שרי וצריך עיון:

כתב הר"ן בסוף פרק רבי אליעזר דמילה (נו. ד"ה ונמצא ד"ה אבל) בשם בעל העטור (הל' מילה מט ע"א) שמוותר לומר לגוי להדליק לו הנר לסעודת שבת וטעמו לפי שהוא מפרש השמועה בענין דשרי אמירה לגוי אפילו בדבר שיש בו מלאכה גמורה גבי מכשירי מילה כדברי בה"ג (הלכות מילה, כג ע"ג) והוא משהו שאר מצות למכשירי מילה כדרך שהשוה אותם הרמב"ם לפי שטתו אבל הר"ף (נה: - נו.) והרמב"ם חולקים על זה דאפילו לצורך מילה לא התירו אמירה לגוי בדבר שאסור מן התורה וכל שכן שהסוברים כדעת התוספות שכתב רבינו בסמוך דאסרי בהא דבעל העטור דהא אפילו בשבות דשבות אסרי:

6. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שז סעיף כב

סעיף כב

כל שבות דרבנן מותר בין השמשות לצורך מצוה, כגון לומר לאינו יהודי להדליק לו נר בין השמשות; או אם היה טרוד והוצרך לעשר בין השמשות. הגה: כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת, אסור לרמוז לו לעשותו; אבל מותר לרמוז לו לעשות מלאכה אחר שבת (א"י).

7. משנה ברורה סימן שז ס"ק עו

(עו) אסור לרמוז וכו' - דגם זה הוא בכלל אמירה לא"י כיון שע"י רמיזתו עושה בשבת וה"ה שאסור לומר לו בשבת איזה דבר שיבין מתוך כך שיעשה מלאכה וע"כ אסור לומר לא"י שיקנח חוטמו כדי שיבין שישיר הפחם שבראש הנר אך כשאומר הרמיזה לא"י שלא בלשון צווי כגון שאומר הנר אינו מאיר יפה או איני יכול לקרות לאור הנר הזה שיש בו פחם ושומע הא"י ומתקנו שרי דאין זה בכלל אמירה ואין לאסור מטעם שנהנה ממלאכה שעשה הא"י בשבילו דאין זה הנאה כ"כ דגם מקודם היה יכול ע"פ הדחק לקרות לאורו: [פמ"ג